

JAARVERSLAG 2016-2017

RBL Gooi en Vechtstreek

Leerplicht en RMC

Iedereen doet mee

Het achterliggende schooljaar heeft het RBL (Regionaal Bureau Leerlingzaken) hard gewerkt om mogelijkheden te creëren voor jongeren die verzuimen of vastlopen binnen het onderwijs. Dit doen we natuurlijk niet alleen, we werken samen met het onderwijs, de samenwerkingsverbanden Unita, Qinas, de uitvoeringsdiensten van de gemeenten, hulpverlening en onze collega's van Jeugd en Gezin. Wij vinden het belangrijk dat problemen vroegtijdigesignaleerd worden. Signalen in het primair onderwijs kunnen een voorbode zijn van latere problematiek en voortijdig schoolverlaten. Samen met de scholen, schoolmaatschappelijk werk, de jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en jeugdconsulenten van Jeugd en Gezin proberen we signalen adequaat op te pakken om te voorkomen dat de problematiek groter wordt.

Het RBL heeft alles op alles gezet om alle nieuwe voortijdige schoolverlaters die gedurende het schooljaar zijn uitgevallen persoonlijk te benaderen en dat is gelukt! Van (bijna) alle jongeren weten we wat ze op dit moment doen en een deel van de jongeren zijn teruggeleid naar onderwijs. Met name de bankzitters (de jongeren die al langere tijd thuiszitten en niet bij de gemeente in beeld zijn voor een uitkering, hulp of ondersteuning) vragen om een intensieve maatwerk-aanpak. De RBL-consulenten hebben hierin een pioniersfunctie; samen met de jongeren banen zij zich een weg door het gemeentelijk landschap om maatwerkoplossingen te vinden. Door middel van een goede aansluiting tussen gemeenten, onderwijs en arbeidsmarkt zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk jongeren meedoen, op welke manier dan ook. De basis voor versterking is gelegd!

Het terugdringen van het aantal thuiszitters staat opnieuw hoog op onze agenda. Het RBL en de samenwerkingsverbanden zullen ook in het komende jaar hun krachten bundelen om te zoeken naar passende oplossingen voor jongeren die (om welke reden dan ook) niet deelnemen aan onderwijs.

Er is een aantal flinke stappen gezet naar het einddoel waarbij iedere jongere op zijn of haar eigen wijze deelneemt aan de maatschappij.

Afgelopen december 2017 is de manager van Jeugd en Gezin, Marlien Dijkema helaas plotseling overleden. Marlien was betrokken bij de totstandkoming van dit jaarverslag. Zij blijft een grote inspiratiebron voor ons allen.

Annelies van de Kolk, Teammanager RBL

Tabel 1

Leerlingen per gemeente

	Blaricum	Eemnes	Gooise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdereen	TOTAAL
5 jaar	125	92	718	1031	429	107	230	236	2968
6 jaar	115	83	714	1024	397	120	205	238	2896
7 jaar	115	96	817	1059	441	129	209	264	3130
8 jaar	91	113	759	950	445	138	240	247	2983
9 jaar	116	110	797	1023	457	119	177	258	3057
10 jaar	99	113	798	1045	475	131	185	237	3083
11 jaar	117	118	748	1023	468	140	199	268	3081
12 jaar	131	106	864	1047	476	135	206	280	3245
13 jaar	143	134	844	1102	522	139	209	289	3382
14 jaar	136	131	800	1086	555	143	212	322	3385
15 jaar	143	139	777	1096	506	160	198	288	3307
16 jaar	143	153	825	1033	517	152	209	325	3357
17 jaar	122	128	775	1042	560	129	206	296	3258
18 jaar	122	133	762	1018	471	119	195	319	3139
19 jaar	116	91	625	961	485	129	167	272	2846
20 jaar	81	111	499	849	412	67	167	237	2423
21 jaar	71	88	409	813	387	68	162	209	2207
22 jaar	57	79	388	870	372	63	168	182	2179
TOTAAL	2043	2018	12919	18072	8375	2188	3544	4767	53926

Hoezo?!

De vader van Patrick (17) is woedend. Hij heeft een waarschuwingsbrief ontvangen van het RBL dat zijn zoon wel 17 keer te laat is gekomen en 19 lesuren heeft gespijbeld. Dat klopt niet! Vorige week heeft hij een gesprek gehad met de mentor en die heeft hier niets over gezegd. Zijn zoon spijbelt niet, nooit! Hij is wel ziek geweest maar dat is aan school doorgegeven. Hoezo een brief? Hij gaat verhaal halen bij school.

Tabel 2

Schoolverzuim naar soort

	Blaricum	Eemnes	Gooise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdemeeren	Overig	TOTAAL
2016-2017										
Relatief Verzuim	35	76	322	696	446	28	237	165	0	2005
Absoluut Verzuim	0	0	1	7	0	0	0	0	0	8
Luxe Verzuim	4	3	29	46	15	5	8	10	0	120
Verzuim 18+	32	42	258	805	331	27	195	128	0	1818
Onterechte melding	1	0	4	6	4	0	0	0	0	15
TOTAAL	72	121	614	1560	796	60	440	303	0	3966
2015-2016										
Relatief verzuim	54	41	265	639	282	44	189	115	0	1629
Absoluut verzuim	3	1	27	18	7	3	2	13	0	74
Luxe verzuim	1	5	26	48	22	5	2	10	0	119
Verzuim 18+	54	39	318	650	361	39	121	139	0	1721
Onterechte melding	1	2	12	13	7	0	8	2	0	45
TOTAAL	113	88	648	1368	679	91	322	279	0	3588
2014-2015										
Relatief verzuim	17	41	242	575	241	24	166	126	1	1433
Absoluut verzuim	9	6	66	108	15	16	19	16	0	255
Luxe verzuim	4	1	22	20	30	5	4	17	0	103
Verzuim 18+	29	41	301	663	330	22	129	118	1	1634
Onterechte melding	0	1	9	5	1	0	3	0	0	19
TOTAAL	59	90	640	1371	617	67	321	277	2	3444

Leerplicht 5-16 jaar

Iedere jongere heeft recht op onderwijs maar ook een plicht tot het volgen van onderwijs.

Kwalificatieplicht 16-18 jaar

Waar de leerplicht ophoudt, begint de kwalificatieplicht. Dit houdt in dat jongeren tot 18 jaar onderwijs moeten volgen tot zij een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een havo-diploma, vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

RMC 16-23 jaar

De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten heeft tot doel om voortijdig schoolverlaters terug te leiden naar het onderwijs, al dan niet in combinatie met werk, met als doel het behalen van een startkwalificatie.

Relatief verzuim

Een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling verzuimt incidenteel of geregeld de school zonder dat hiervoor toestemming is verleend.

Absoluut verzuim

Een leerplichtige of kwalificatieplichtige staat niet ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling.

Luxe verzuim

Een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling die buiten de schoolvakanties om op vakantie gaat en daarvoor geen toestemming heeft van de schoolleiding.

Signaal verzuim

Een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling komt structureel te laat of verzuimt lessen. In veel gevallen is sprake van problematiek.

Verzuim 18+

Een jongere ouder dan 18 jaar verzuimt incidenteel of geregeld de school zonder dat hiervoor toestemming is verleend.

Onterechte meldingen

Verzuimmeldingen die bij nader onderzoek onterecht blijken te zijn, bijvoorbeeld door een niet kloppende verzuimregistratie van de school.

Werk in uitvoering

De leerplicht-ambtenaar

Het stereotype beeld van een opgeheven vingertje klopt maar deels. De meeste tijd en inzet van de leerplichtambtenaar gaat naar het uitzoeken van problematiek achter verzuim of voortijdig schoolverlaten en het bedenken van mogelijke oplossingen. Wat in jaren ontstaan is, valt vaak niet in een week op te lossen. Verzuim is een signaal, maar de achterliggende reden is niet zomaar te vatten. De redenen zijn vaak divers en voor iedere leerling (en ouders) anders.

Problemen

Pubergedrag, grenzen verkennen, chillen met vrienden, vermoeidheid, moeilijke of juist makkelijke lesstof, conflict op school, meidenvenijn, onbegrepen voelen, depressie, gameverslaving, angst, slecht onderwijs, lesuitval, geen geld voor reiskosten, verkeerde opleidingskeuze, problemen thuis, opvoedingsonmacht, pesten, vechtscheiding, zelfstandig wonen, gebrek aan zorg, medische problemen, financiële problemen, geen leermiddelen kunnen betalen, verslaving.

Bij een eerste verzuimmelding stuurt de leerplichtambtenaar een waarschuwingsbrief. In veel gevallen wordt de waarschuwing serieus genomen en stopt het verzuim. Bij jongeren waar meer speelt, volgt vaak een tweede melding en komt er een uitnodiging voor een gesprek. Dan wordt het puzzelen, wat speelt hier? Wat is er nodig om deze leerling succesvol onderwijs te laten volgen? Helaas komt het ook regelmatig voor dat een school een leerling (te) laat meldt waardoor er al een behoorlijke verzuimlijst ligt. De waarschuwingsbrief is dan een gepasseerd station, de leerplichtambtenaar nodig direct uit voor een gesprek.

MAS

In maart 2017 is de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS) vervangen door de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Deze handleiding is ontstaan in samenwerking met de ketenpartners: het Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Halt en Ingrado (branchevereniging voor Leerplicht en RMC). De Methodische aanpak wil zoveel mogelijk voorkomen dat verzuim via de strafrechtelijke aanpak moet worden afgehandeld. Vrijwillige hulpverlening en de inzet van Bureau Halt moeten erger verzuim voorkomen. Een jongere kan naar Bureau Halt worden verwezen bij beginnend verzuim, er mag dan geen sprake zijn van langdurig structureel zorgwekkend verzuim. In een aantal casussen blijkt handhaven toch noodzakelijk te zijn. Bijvoorbeeld wanneer de inzet van jeugdhulpverlening niet of nauwelijks resultaat heeft. De leerplichtambtenaar vraagt dan de Raad voor de Kinderbescherming om advies en maakt proces-verbaal op. De MAS geeft duidelijke richtlijnen voor de aanpak van luxe verzuim, taak en rol van o.a. de scholen en de afhandeling en het toekennen van verlofaanvragen.

Tabel 3:

Proces verbaal naar soort

	2016-2017	2015-2016	2014-2015
Absoluut verzuim	1	2	2
Relatief verzuim	22	23	19
Relatief verzuim lux	33	41	52
Signaal verzuim	1	6	5
Relatief verzuim ziekte	0	0	1
HALT	17	18	27
TOTAAL	74	90	106

Luxe-selfies

- Toby (14) maakt een instagramfoto van zijn hotelkamer in Dubai en verstuurt deze (ook) naar zijn mentor.
- Madeleine (17) post een foto van een feestje met vriendinnen op Kreta
- De vader van Ali (14) maakt een foto van zijn zoon op een jetski in Griekenland. Trots verstuurt Ali deze foto naar zijn klasgenoten.
- Dorien (13) wenst haar klasgenoten alvast een fijne vakantie vanuit de incheckrij op Schiphol!

Geen school

Petra (4) en Olivier (8) zitten thuis. Dat vinden hun ouders prima, want zij willen thuisonderwijs geven. Voorheen gingen Petra en Olivier naar een particuliere school, maar na een conflict zijn ze uitgeschreven. Ouders weigeren om hun kinderen opnieuw in te schrijven op een school. De leerplichtambtenaar maakt proces-verbaal op vanwege absoluut verzuim.

Tabel 4

Vrijstellingen

	Blaricum	Eemnes	Goioise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdemeeren	TOTAAL
2016-2017									
art. 3a Tenminste 14 jaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 3b Laatste schooljaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 5a Lichamelijke of psychische gronden	4	1	6	15	9	2	4	3	44
art. 5b Bezwaar tegen de richting	0	0	5	1	0	0	0	0	6
art. 5c Op school buitenland ingeschreven**	7	3	16	39	5	13	0	1	84
art. 11g Andere gewichtige omstandigheden	1	3	2	1	0	0	1	0	8
art. 15 Vrijstelling wegens volgen ander onderwijs	0	0	0	4	0	0	0	0	4
TOTAAL	12	7	29	60	14	15	5	4	146

	Blaricum	Eemnes	Goioise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdemeeren	TOTAAL
2015-2016									
art. 3a Tenminste 14 jaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 3b Laatste schooljaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 5a Lichamelijke of psychische gronden	5	1	7	22	10	2	5	4	56
art. 5b Bezwaar tegen de richting	0	0	4	2	0	0	0	0	6
art. 5c In buitenland ingeschreven	9	0	14	22	11	11	1	6	74
art. 11g Andere gewichtige omstandigheden	0	0	5	10	1	0	0	1	17
art. 15 Vrijstelling wegens volgen ander onderwijs	0	0	0	1	0	0	0	0	1
TOTAAL	14	1	30	57	22	13	6	11	154

	Blaricum	Eemnes	Goioise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdemeeren	TOTAAL
2014-2015									
art. 3a Tenminste 14 jaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 3b Laatste schooljaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
art. 5a Lichamelijke of psychische gronden	7	4	14	29	7	1	5	1	68
art. 5b Bezwaar tegen de richting	0	0	2	1	0	0	0	0	3
art. 5c In buitenland ingeschreven	2	3	18	38	5	11	7	9	93
art. 11g Andere gewichtige omstandigheden	0	1	11	8	2	0	1	0	23
art. 15 Vrijstelling wegens volgen ander onderwijs	0	0	0	4	2	0	0	0	6
TOTAAL	9	8	45	80	16	12	13	10	193

Vrijstellingen

De leerplichtwet kent verschillende gronden voor vrijstelling van de inschrijvingsplicht. De verzoeken tot vrijstellingen worden door het RBL in behandeling genomen, elke vrijstelling kent een eigen procedure. Een vrijstelling wordt niet zomaar afgegeven, ouders dienen bewijzen te leveren. Met name de vrijstelling op grond van artikel 5 sub a Lpw 1969 heeft in het achterliggende jaar landelijk veel aandacht gekregen, met het doel om het aantal vrijstellingen in de toekomst te reduceren.

Ouders dienen een kennisgeving te doen bij het RBL. Bij deze kennisgeving moet een verklaring van een behandelaar worden toegevoegd die verklaart dat een kind niet geschikt is om op een school of instelling te worden ingeschreven.

Het Consultatie- en Adviesteam van de Regio is door de colleges B&W aangevraagd om de kennisgeving van ouders te beoordelen. Zij geven een advies aan de leerplichtambtenaar waarna de vrijstelling ontstaat. De leerplichtambtenaar wikkelt de procedure af. In het achterliggende schooljaar zijn 44 tijdelijke vrijstellingen afgegeven vanwege lichamelijke of psychische gronden. Daarnaast zijn er 48 leerlingen in de leerplichtige leeftijd die in voorgaande jaren een permanente vrijstelling hebben gekregen. Permanente vrijstellingen worden afgegeven als er geen zicht op cognitieve ontwikkeling in de toekomst.

Inmiddels werkt het RBL ruim twee jaar samen met het Consultatie- en Adviesteam. De uitdaging voor de komende jaren is om de samenwerkingsverbanden, Qinas en Unita te betrekken in deze procedure. In overleg met de ouders en de samenwerkingsverbanden moet er gekeken worden naar onderwijsmogelijkheden op maat.

Toelichting

- Artikel 3a** vervangende leerplicht 14 jarigen.
- Artikel 3b** vervangende leerplicht laatste leerplichtige jaar.
- Artikel 5a** vrijstelling van inschrijving op een school wegens lichamelijke of psychische ongeschiktheid.
- Artikel 5b** vrijstelling van inschrijving op een school wegens bezwaar tegen de richting van het onderwijs.
- Artikel 5c** vrijstelling van inschrijving op een school wegens inschrijving op een school in het buitenland.
- Artikel 11g** vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens onvoorziene omstandigheden voor meer dan 10 dagen.
- Artikel 15** vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs.

Thuiszitters

Het lukt onze regio om het aantal thuiszitters redelijk te beperken. Helaas betekent dit niet dat alle jongeren een passende plek binnen het onderwijs hebben gevonden.

Naast de 'formele' thuiszitters bestaat er een groep jongeren die vanwege psychische of lichamelijke problematiek (langdurig) thuiszit. Deze jongeren zijn ziekgemeld en worden vaak niet bij het RBL of het samenwerkingsverband gemeld. Een groep die lastig in beeld te krijgen is.

Het RBL wil in de komende schooljaren meer aandacht vragen voor deze 'onzichtbare' jongeren die thuiszitten. Hoewel jongeren (tijdelijk) niet naar school gaan, betekent dit niet altijd dat ze niet in staat zijn om onderwijs te volgen.

De eerste uitdaging is om al deze jongeren in beeld te hebben. Wanneer de problematiek bekend is bij het RBL en de samenwerkingsverbanden kan er worden meegedacht en gezocht naar een passend onderwijsaanbod zodat onderwijs (deels) doorgang kan vinden ondanks de problematiek.

Samen met scholen, Jeugd en Gezin, de samenwerkingsverbanden en de uitvoeringsdiensten van de gemeenten willen we proberen om zo preventief mogelijk aan de slag te gaan. Door middel van een goed verzuimbeleid op de scholen waarbij ouders en leerlingen direct worden aangesproken op afwezigheid. Beginnend ziekteverzuim moet door de school samen met de jeugdarts adequaat worden opgepakt om te voorkomen dat jongeren teveel van het onderwijsprogramma missen en vastlopen binnen het onderwijs. De rol van de jeugdarts is hierbij van cruciaal belang.

Tabel 5

Thuiszitters

	Blaricum	Eemnes	Gooise meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdmeren	TOTAAL
Terug naar school 1-8-2017	4	1	13	14	6	0	4	2	42
Niet terug naar school 1-8-2017	3	0	7	8	0	0	2	0	20
Niet terug naar school 1-10-2017	1	0	2	4	0	0	1	0	8

Activiteiten leerplichtambtenaar

Bemiddelen bij conflicten tussen ouders en school, ondersteunen bij het zoeken naar een geschikte school of opleiding, traject begeleiding, begeleiden van het acceptatie proces bij ouders dat hun kind naar een S(B)O school moet, deelnemen aan ZAT's, melden bij Veilig Thuis als er (ernstige) zorgen zijn, begeleiden naar officiële hulpinstanties, inkomen of werk, advisering, toelichten van onderwijs/leerplichtwetgeving, huisbezoek als onduidelijk is waar een jongere op school is of als er geen contact te krijgen is, advies en voorlichting over verlofaanvragen aan scholen en ouders, samenwerken met justitie, politie, jeugd- en gezinsbeschermers, CJG, jeugdartsen/jeugdverpleegkundigen, scholen, samenwerkingsverbanden (Unita en Qinas), GGZ, Raad voor de Kinderbescherming, maatschappelijk werk, jongerenwerkers, (jeugd)hulpverlening, gemeente consultants.

Werk in uitvoering

De RMC-consulent

- Onderneemt direct actie bij constatering van schooluitval
- Zoekt contact via telefoon, social media
- Gaat op huisbezoek
- Biedt trajectbegeleiding zolang als nodig
- Verwijst naar instanties en gaat zo nodig mee naar afspraken
- Bewaakt de voortgang

Definitie Thuiszitter

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een kwalificatieplichtige jongere van 16 of 17 jaar die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat ontheffing van de inschrijvingsplicht of vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs is verleend.

Proefschool

Bart (7) gaat vanaf zijn peutertijd naar een dagopvang. Hij heeft een ontwikkelingsachterstand sinds zijn geboorte. Bart heeft het erg naar zijn zin en gaat iedere dag met plezier naar 'school'. De pedagogisch medewerker merkt dat Bart best wel wat kan leren; hij spreekt steeds meer woorden en kan de kleuren aanwijzen. De ouders van Bart weten niet wat zij horen als zij van het samenwerkingsverband het voorstel krijgen om Bart een paar uur per week naar school te laten gaan. Een speciale groep met extra hulp in de klas. Bart doet het top en na een half jaar gaat hij iedere dag naar een echte school.

VSV

Voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten is belangrijke een taak van de RBL consulent. Het behalen van een startkwalificatie (mbo niveau 2, havo of vwo diploma) is een belangrijk doel om jongeren binnen het onderwijs te houden. Jongeren komen dan kansrijker op de arbeidsmarkt. Niet voor iedereen is een startkwalificatie haalbaar, het welbevinden, de gezondheid of de sociaal/emotionele ontwikkeling zijn soms van groter belang. Er wordt dan gezocht naar een passende plek binnen arbeid of dagbesteding.

Zomeractie: Overstap vo naar mbo

De overstap van het vo naar het mbo is een risicovolle periode. Leerlingen moeten op tijd een keuze maken voor hun vervolgstudie om een plek op de betreffende opleiding te krijgen. Samen met de decanen van de voortgezet onderwijs probeert het RBL het aantal jongeren dat tijdens deze overstap uitvalt tot het minimale te beperken. De school brengt in kaart bij welke leerlingen er mogelijk een probleem wordt verwacht bij de overstap. Gedurende het schooljaar zorgen de decanen er voor dat de leerlingen begeleid worden naar een opleiding. De RBL consulent neemt in de zomervakantie contact op met de leerlingen die door de decanen als 'risicoleerlingen' zijn aangemerkt en controleert of deze leerlingen ingeschreven staan op een school en checkt dit bij de leerlingenadministratie van de school.

Wanneer een leerling toch zonder school blijkt te zitten pakt de RBL consulent dit direct op. Om de overstap goed te kunnen monitoren werken het de decanen van het vo, het mbo en het RBL al een aantal jaren met het programma Intergrip. Door middel van dit programma kunnen we zien of een jongere zich heeft aangemeld voor een vervolgopleiding en in welke fase de inschrijving zich bevindt.

Dilemmamanagertest

Jongeren hebben (soms) moeite met het maken van de juiste opleidingskeuze. Met name jongeren die zijn uitgevallen uit het onderwijs kunnen op het gebied van loopbaanoriëntatie vaak een steuntje in de rug gebruiken. Het RBL zet voor deze jongeren de Dilemmamanagertest (DM). De test wordt gebruikt in om inzicht te verschaffen in de kwaliteiten en interesses van de jongere en welke opleidingskeuze passend is. In het achterliggende schooljaar hebben we 54 keer de Dilemmamanager afgenomen. Er zijn twee collega's extra opgeleid om deze test af te kunnen nemen. De dilemmamanager werd een aantal keren ingezet op verzoek van de uitvoeringsdiensten.

RMC en VSV

Het schooljaar 2017-2018 is gestart met een nieuwe werkwijze en visie op RMC. Zowel oude als nieuwe voortijdig schoolverlaters (VSV-ers) worden actief benaderd door de consulenten.

Van bankzitter naar ZZP-er

Olaf (19) zit op de bank. Hij vult zijn dagen met zappen, app-en en roken. Een startkwalificatie heeft hij niet, hij gaat niet naar school en heeft geen werk. Olaf teert op de zak van zijn moeder. Moeder is wanhopig en om ruzie te voorkomen, accepteert ze dit gedrag. Tot het moment dat er een collega van het RBL op de stoep staat. Hoewel Olaf zegt dat hij geen behoefte heeft aan contact, neemt de consulent hem op sleeptouw naar een open dag van het roc. Ze zorgt ervoor dat er een beroepenoriëntatietest wordt gedaan en Olaf komt in contact met werkgevers. Het lijkt allemaal niet te helpen.

Nu, 3 maanden later, schrijft Olaf zich in bij de kamer van koophandel als ZZP-er. Hij heeft al enkele klussen uitgevoerd waar de opdrachtgevers zeer content over zijn. Olaf heeft zijn VCA (veiligheidscertificaat) behaald en zijn rijbewijs. Een startkwalificatie zit er (nog) niet in, maar Olaf doet weer mee!

Bankzittersproject

Geen hulpverleners maar aanhouders!

In de achterliggende jaren is er landelijk meer aandacht ontstaan voor de jongeren die niks doen en niet bij (gemeentelijke) instanties in beeld zijn. In de regio zijn we in de zomer van 2016 gestart met een kortdurende pilot om de zogenoemde 'bankzitters' in beeld te krijgen. Onze actieve benadering van deze doelgroep is een onderdeel van de VSV- aanpak 'Match op meedoen.' Twee RBL consulenten benaderen alle jongeren die ruim een jaar geleden gestopt zijn met school, geen startkwalificatie of uitkering hebben en een inkomen van minder dan 300 euro per maand.

Aanpak bankzitters

Na een uitgebreide screening zijn er zo'n 160 jongeren over die binnen deze doelgroep vallen. Na het versturen van flyers zijn er zo'n 140 huisadressen bezocht. 140 jongeren en/of gezinnen met ieder hun eigen verhaal. Deelname aan arbeid of onderwijs blijkt vaak een stap te ver te zijn. In veel gevallen is het al een uitdaging om de jongere weer actief, in beweging te krijgen. Sommige jongeren zitten al twee jaar thuis na verschillende mislukte pogingen in het onderwijs of afgebroken hulpverleningstrajecten. Voor sommige jongeren komen we 'als geroepen' maar er zijn veel jongeren die we niet bereiken of die niet zitten te wachten op de bemoeienis van het RBL. Ze zijn allemaal 18 jaar of ouder en dus vrij om onze begeleiding aan te nemen of niet. De 'bankzitters-aanpak' is laagdrempelig: we veren mee, pushen waar het kan, motiveren waar nodig en proberen het contact te behouden. Helaas komt het voor dat het dunne lijntje wel breekt en dat de begeleiding niet lukt.

De consulenten moeten in veel situaties dealen met het wantrouwen van de jongeren. In het verleden is deze jongeren wel vaker hulp beloofd, dat heeft echter niet het gewenste resultaat gehad. De jongeren hebben geen doel in hun leven, het zelfvertrouwen en de motivatie om in beweging te komen worden steeds minder; het kan tenslotte morgen ook! De problemen stapelen zich vaak op, er kan sprake zijn van verslaving, hoge schulden of psychische problematiek en daarmee

neemt de uitzichtloosheid toe. Het roer omgooien lijkt onmogelijk. Het einddoel van de begeleiding door het RBL is dat jongeren weer 'meedoen'. Natuurlijk willen we het liefst dat ze hun plek vinden binnen het onderwijs of op de arbeidsmarkt. Dit blijkt echter in veel situaties een stap te ver, het activeren van de jongeren kost veel tijd. Er moet eerst gewerkt worden aan de oplossing van problemen, schulden en het winnen van vertrouwen voordat de jongere in staat is om weer mee te doen. Opvallend zijn de psychische problemen van deze jongeren. Ze zitten vaak thuis na een schoolloopbaan met veel verzuim en hulpverlening. Hulpverlening die is gestopt toen ze 18 jaar werden maar nog steeds nodig is. Wij zijn geen hulpverleners, wel aanhouders! Door middel van gesprekken en heel veel geduld zijn er stapjes gezet naar een zelfstandig leven. We houden contact, zijn geïnteresseerd en doen er alles aan om hun aandacht te houden. We beloven niets wat we niet waar kunnen maken maar wijzen de weg.

Netwerk

Naast de begeleiding van de jongeren zelf wordt er door de consulenten veel geïnvesteerd in het netwerk. Het bankzittersproject vraagt om een intensieve samenwerking met de Gooise gemeenten, hun medewerkers en hun werkwijze. Veel unieke bankzittersverhalen vragen om een maatwerk-aanpak. Daarnaast zijn er contacten gelegd met bedrijven, het UWV en hebben we gesprekken georganiseerd. Om een sluitende aanpak rondom deze doelgroep te krijgen is een goed netwerk binnen de regio van wezenlijk belang!

18 + jongere wil geen contact?

De jongere wordt tot 23 jaar regelmatig opnieuw benaderd. Met deze werkwijze houden we de VSV-ers actief in beeld. We proberen jongeren zo snel mogelijk te begeleiden naar een passende opleiding. Niet alle jongeren zijn (direct) in staat om onderwijs te volgen of een startkwalificatie te behalen, participatie in de samenleving is dan van belang. De consulenten begeleiden de jongeren naar de gemeente, hulpverlening of werkgevers en ondersteunen bij het doorbreken van barrières die jongeren ervaren om passende hulp en ondersteuning te krijgen. Langdurige en intensieve trajectbegeleiding is daarom noodzakelijk.

Tabel 6

Nieuwe VSV'ers, wat doen ze?

	(Interne) opleiding	Start opleiding < 1 jr.	Oriënteren	In traject	Geen plannen	Onbekend	N.v.t.	TOTAAL
Werk loondienst	21	50	22	7	25	20		145
Werk zelfstandige	1		1		3		1	6
Hulpverlening / ziek	1	5	9	7	7	8		37
School particulier		1	1				4	6
Hobby / vrijwillig		3	1			1		5
Uitkering (WWB)		1		1		2		4
Niets		5		2		1		8
Onbekend		2	1	2		13		18
School		1					56	57
Startkwalificatie							5	5
Vrijstelling							14	14
Uitwisseling							4	4
Verhuisd							18	18
Overleden							1	1
TOTAAL	23	68	35	19	35	45	103	328

Jong en kwetsbaar

Het RBL monitort jaarlijks meer dan 500 jongeren die jong en kwetsbaar zijn. Een kwetsbare jongere volgt of heeft een opleiding in het Voortgezet speciaal onderwijs (VSO), praktijk onderwijs (PRO), vmno basis of mbo entree of niveau 2 gevolgd.

Formeel bepaalt DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) in opdracht van het ministerie van Onderwijs welke jongeren als kwetsbare jongeren gemonitord moeten worden. DUO heeft aan de start van het

schooljaar ca. 500 jongeren uit de Gooi en Vechtstreek als kwetsbaar aangemerkt. Deze groep zal 3 jaar worden gevolgd.

Gedurende het schooljaar is het aantal jongeren dat actief gemonitord wordt wisselend, doordat een aantal jongeren gedurende het schooljaar de school verlaat, werk krijgt of werk kwijt raakt. Het RBL monitort al deze jongeren, maar houdt zich natuurlijk ook bezig met de jongeren die volgens DUO niet als kwetsbaar aangemerkt zijn, maar dit in de praktijk wel zijn.

De meeste kwetsbare jongeren staan ingeschreven op een school of werken. Het RBL beschikt zelf over de registra-

tie van leerlingen in het onderwijs. Als het gaat om werk worden de jongeren gevolgd via SUWI (Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen). Hierin zijn de benodigde gegevens beschikbaar zijn om te checken of een jongere langdurig werk heeft en over voldoende inkomen beschikt.

Voor ongeveer 100 kwetsbare jongeren is er actie nodig. Over deze jongeren ontbreekt informatie en is het van groot belang om contact te leggen met de jongeren zelf. Om contact te leggen met deze doelgroep is het afleggen van een huisbezoek het meest effectief gebleken en wordt daarom vrijwel altijd direct ingezet.

Oud leerlingen uit het PRO en het VSO worden teruggeleid naar de PRO & VSO school, die twee jaar nazorg heeft voor de oud-leerlingen. Deze scholen hebben een goed netwerk om de jongeren te voorzien van begeleiding, job-coaching of bemiddeling naar werk.

De jongeren die niet uit het PRO onderwijs komen, kunnen trajectbegeleiding krijgen van het RBL waarin oriëntatie op terugkeer naar het onderwijs wordt geboden. Jongeren die al voor langere tijd de school hebben verlaten of uitstromen uit mbo 1 of 2 worden doorgeleid naar de woongemeente om daar een passend traject aangeboden te krijgen.

Gezakt en dan?

Het wilde Pieter maar niet lukken om zijn havo-diploma te halen. Ook voor zijn havo examen op Vavo is hij gezakt. Broer volgt succesvol een studie aan de universiteit, dat steekt! Pieter gelooft niet meer in het behalen van zijn havo-diploma, hij gaat wat werken in een lunchroom. Sinds een half jaar krijgt Pieter begeleiding vanuit het bankzittersproject. Er is een Dilemma-managertest afgenomen, hij heeft stage gelopen bij een salesbedrijf en de RBL consulent heeft gesprekken met hem gevoerd. Hoewel hij nog niet helemaal weet wat hij wil, begint het langzaam vorm te krijgen. Pieter merkt dat hij verandert en dat dingen duidelijker worden. Intussen volgt Pieter groeps-therapie en is hij begonnen aan een pilotproject van 3 maanden sporten en intensieve individuele begeleiding waarbij hij werkt aan zijn persoonlijke doelen: staan voor jezelf, weten wat je wilt en actief stappen durven ondernemen.

Vooruitblik op schooljaar 2017-2018

Leerplicht

Preventieve aanpak verzuim Primair Onderwijs

Pilot te laat komen op drie sbo scholen om het te laat komen terug te dringen.

Veelvuldig te laat komen kan er voor zorgen dat de leerling instructie mist, buitengesloten is van de contacten voor schooltijd; sociale contacten, speelafspraken etc. Daarnaast kan 'te laat komen' in het basisonderwijs een eerste signaal zijn voor gezinsproblematiek.

De school is eerst aan zet, zij pakken het beginnend verzuim op. Stopt het 'te laat komen' niet? Dan komt het RBL in beeld.

M@zl

Samen met Jeugd en Gezin, Qinas en de voortgezet onderwijs scholen in de regio willen we onze focus leggen op het ziekteverzuim. Het ziekteverzuim zal meer en meer worden opgepakt volgens de werkwijze van M@zl. Deze methode vraagt om een directe en adequate aanpak door de school bij ziekteverzuim. Wanneer het ziekteverzuim niet stopt, komt de jeugdarts in beeld. Wanneer de jeugdarts van mening is dat de jongere deel kan nemen aan het onderwijs maar toch blijft verzuimen komt het bij de leerplichtambtenaar terecht. Door de inzet van M@zl verwachten we het ziekteverzuim terug te dringen en voortijdige schooluitval zoveel mogelijk te voorkomen.

Samenwerking met Qinas en Unita versterken en een plan maken om er voor te zorgen dat we thuiszitters en jongeren die om welke reden dan ook (langdurig) niet aan onderwijs deelnemen actief te monitoren en ze zo spoedig mogelijk richting onderwijs te begeleiden.

RMC- VSV

Samenwerking met de uitvoeringsdiensten verstevigen. In het VSV programma 'Match op meedoen' hebben we afgesproken dat we het belangrijk vinden dat jongeren mee doen. Het RBL zal in eerste instantie de jongere teruggeleiden naar onderwijs. Als dit niet lukt vinden we het van belang dat de jongere een passende plek vindt op de arbeidsmarkt. In het komende jaar wil het RBL samen met de uitvoeringsdiensten kijken hoe we er samen voor kunnen zorgen dat de jongeren zo snel mogelijk begeleid kunnen worden richting arbeid.

MAS en PGA

Ondanks de invoering van de Metodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) blijven er jongeren waarvan de zorgen groot zijn, maar waar de oplossing niet makkelijk is. Door de complexiteit en de verschillende partijen die zich bezig houden met het gezin, maakt dat er voortdurend verzoeken komen om handhaving, terwijl hulpverlening prevaleert. Deze casussen worden in een bijeenkomst met het OM, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, de jeugd- en gezinsbeschermers en de gemeenten besproken met als doel hierover tot betere afspraken te komen.

Daarnaast is in de gemeente Hilversum de Persoons Gebonden Aanpak (PGA) gestart en het RBL zal voortaan participeren in deze samenwerking.

En verder

En verder blijven de Leerplichtambtenaren en RMC-consulenten doen wat zij altijd al deden; signaleren, inventariseren, doorverwijzen, adviseren, handhaven, begeleiden, samenwerken, enz.

Colofon

© Maart 2018
Regionaal Bureau Leerlingzaken
Gooi en Vechtstreek
Burgemeester de Bordesstraat 80
1404 GZ Bussum
Postbus 251, 1400 AG Bussum
Telefoon: (035) 692 66 20
E-mail: info@rblgv.nl
Internet: www.regiognv.nl